

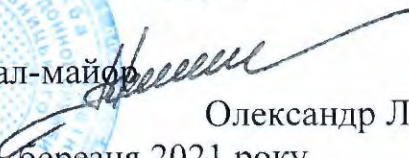

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ
Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної академії Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

генерал-майор

Олександр ЛУЦЬКИЙ

«26» березня 2021 року

ПРОГРАМА

проведення вступного іспиту з

кандидатами на навчання для здобуття ступеня вищої освіти
доктора філософії зі спеціальності 252 «Безпека державного кордону»

Розглянуто та схвалено вченою радою
факультету підготовки керівних кадрів

Протокол № 11 від 10 березня 2021 року

I. Пояснювальна записка

Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі – академія) здійснює набір за державним замовленням в ад'юнктуру зі спеціальності 252 «Безпека державного кордону».

До ад'юнктури академії на конкурсній основі приймають офіцерів Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ), які мають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» та мають досвід служби у ДПСУ не менше 2-х років.

Вступний іспит проводиться з метою перевірки рівня знань теоретичних положень щодо законодавчих та відомчих документів, які регламентують оперативно-службову діяльність органів і підрозділів Державної прикордонної служби України в обсязі програмних питань з охорони державного кордону, з охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення, з управління підрозділами охорони кордону та управління загально-військовими підрозділами.

Під час організації і проведення вступного іспиту необхідно керуватись такими нормативними актами та документами:

Умовами прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2021 році (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 15 жовтня 2020 року № 1274; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09 грудня 2020 року за № 1225/35508);

Правилами прийому до Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького у 2021 році (затверджено наказом ректора Національної академії Державної прикордонної служби країни імені Богдана Хмельницького від 28 грудня 2020 року №260);

Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (затверджено наказом ректора від 26 грудня 2018 року № 316);

Положенням про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (затверджено наказом ректора від 18 листопада 2019 року № 395);

Освітніми програмами підготовки фахівців ступеня магістра за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 252 «Безпека державного кордону»;

Робочими програмами навчальних дисциплін «Оперативно – службова діяльність ДПСУ», «Організація прикордонного контролю», «Тактика та оперативне мистецтво ЗСУ», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність прикордонних частин, з'єднань» для підготовки фахівців ступеня магістра за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 252 «Безпека державного кордону».

Зміст вступного іспиту

Зміст питань іспиту включає: законодавчі та відомчі документи, які регламентують основи охорони та захисту державного кордону, оперативно-службову діяльність органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України; керівні документи, які регламентують оперативно-службову діяльність органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України, організацію та керівництво службою органів охорони державного кордону; порядок здійснення пропуску осіб транспортних засобів та вантажів через державний кордон; основи управління; основи адміністративно-юрисдикційної діяльності посадових осіб Державної прикордонної служби України.

Попереднє ознайомлення кандидатів зі змістом білетів забороняється. Під час іспиту кандидати розміщуються в аудиторії у порядку, що забезпечує індивідуальну роботу.

Форма і порядок проведення вступного іспиту

Перед початком іспиту старший групи кандидатів представляє групу в повному складі голові комісії. Голова комісії коротко нагадує кандидатам порядок проведення екзамену і запрошує кандидатів до класу, при цьому в аудиторії може одночасно знаходитись не більше п'яти осіб, які складають іспит. Інші кандидати знаходяться у встановленому комісією приміщенні.

Викликаний кандидат після доповіді, бере білет, називає його номер. Ознайомившись з питаннями білета, отримує чисті аркуші паперу зі штампом навчального відділу для запису відповідей.

Кандидатові при складанні іспиту дозволяється брати один білет. Якщо кандидат не може відповісти на питання білета, йому виставляється оцінка "незадовільно" («неприйнятно»). Для підготовки до відповіді на білет кандидатові відводиться не більше 30 хвилин, і відповідь не повинна тривати довше часу, відведеного на підготовку. Готуючись до відповіді на питання, кандидат пише план чи конспект відповіді і, якщо необхідно, виконує на класній дошці креслення, схеми, розрахунки тощо. Якщо кандидат вже готовий відповісти, чи вже закінчився відведений для підготовки час, він, з дозволу голови комісії чи за його викликом, відповідає на поставлені в білеті питання.

Закінчивши відповіді на питання по білету, кандидат доповідає про це голові комісії. Члени комісії за відповідями кандидатів роблять короткі помітки, виставляють оцінки за кожне питання і загальну оцінку за відповідь по білету.

Після відповіді на питання білету і додаткові запитання, кандидат, який складає іспит, здає аркуші виданого йому паперу і білет одному з членів комісії, витирає свої записи з класної дошки і з дозволу голови комісії залишає клас.

Кандидатам, що використовують під час підготовки до відповіді недозволені матеріали та порушують встановлені правила складання іспиту, виставляється оцінка «незадовільно».

Оцінка кандидатові виставляється після обговорення членами комісії результатів відповідей кандидатом на кожне питання. Оцінка доводиться кандидату після її обговорення членами комісії.

Відповідальність за об'єктивність та правильність виставлення оцінки кандидатів несуть члени комісії.

На іспиті, крім членів комісії та осіб, які складають іспит, можуть перебувати інші особи визначені Інструкцією з організації та ведення навчально-виховного процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

II. Програма вступного іспиту

Тематика: Оперативно-службова діяльність органу охорони державного кордону

Компетентності:

Здатність організувати оперативно-службову діяльність прикордонного підрозділу на певний період, комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах обстановки, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення органу охорони державного кордону.

Здатність виконувати функції управління органами охорони державного кордону (прийняття рішення, планування, організація, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.

Здатність застосовувати сучасні методи обґрунтування рішень, системи підтримки прийняття рішень, методики оцінювання ефективності дій підрозділів та діяльності органів управління.

Здатність застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань організації та запобігання правопорушенням, протидію яким віднесено до компетенції Державної прикордонної служби України.

Програма підготовки:

1. Основні функції Державної прикордонної служби України.
2. Основні принципи діяльності Державної прикордонної служби України. Розкрити суть принципу «відкритість для демократичного цивільного контролю».
3. Основні завдання регіонального управління ДПСУ.
4. Воєнна доктрина України, коли прийнята, структура, актуальні воєнні загрози для України.
5. Порядок в'їзду, тимчасового перебування, проживання, пересування громадян України та інших осіб у прикордонній смузі та прикордонному контрольованому районі.
6. Прикордонний загін. Типова організаційна структура до відділу прикордонної служби.
7. Рівні управління ДПСУ.
8. Підготовка до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році. Загальний алгоритм роботи управління прикордонного загону та основні моменти під час II етапу з підготовки до оперативно-службової діяльності.
9. Оперативне мистецтво ДПСУ та його основні завдання.

10. Воєнна доктрина України, Цілі та основні завдання воєнної політики.

11. Типова організаційна структура регіонального управління Державної прикордонної служби України.

12. Чинники введення посиленої охорони державного кордону на ділянці органу (підрозділу) охорони державного кордону.

13. Чинники проведення на ділянці органу (підрозділу) охорони державного кордону спеціальних заходів щодо пошуку правопорушників. Сутність проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників?

14. Основні завдання Морської охорони Державної прикордонної служби України.

15. Основні завдання авіаційної ескадрильї Державної прикордонної служби України.

16. Умови введення надзвичайного стану

17. Підготовка до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році. Етапи підготовки до оперативно-службової діяльності, їх мета. Вихідні дані для роботи на першому та другому етапах підготовки до оперативно-службової діяльності.

18. Кризові ситуації воєнного характеру. Класифікація кризових ситуацій воєнного характеру.

19. Особливості охорони державного кордону органом (підрозділом) на морській ділянці. Особливості охорони морської ділянки кордону. Склад, призначення системи висвітлення надводної обстановки.

20. Особливості охорони державного кордону органом (підрозділом) у гірсько-лісистой місцевості. Умови охорони державного кордону у гірсько-лісистой місцевості.

Тематика: Діяльність штабів Державної прикордонної служби України та Збройних сил України, управління повсякденною діяльністю

Компетентності:

Здатність виконувати функції управління органами охорони державного кордону (прийняття рішення, планування, організація, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.

Здатність застосовувати сучасні методи обґрунтування рішень, системи підтримки прийняття рішень, методики оцінювання ефективності дій підрозділів та діяльності органів управління.

Програма підготовки:

1. Завдання і структура підготовки персоналу Державної прикордонної служби України.

2. Поточна підготовка персоналу: призначення, зміст, форми поточної підготовки та їх зміст.

3. Прийняття і здавання посади: мета, документи, які регламентують прийняття і здавання посади, призначення комісій та їх склад, послідовність роботи начальника органу охорони державного кордону, який приймає посаду. Документальне оформлення прийняття і здавання посади.

4. Служба військ у Державній прикордонній службі: завдання, складові

частини, їх зміст; основні плануючі документи, що розробляються в прикордонному загоні з організації служби військ та їх зміст.

5. Керівництво службою військ: призначення, добір і підготовка добового наряду.

6. Призначення та основні завдання штабу органу охорони державного кордону.

7. Послідовність роботи штабу під час організації оперативно-службових дій.

8. Зміст пропозицій штабу до рішення начальника органу охорони державного кордону на оперативно-службові дії.

9. Зміст наказу на охорону державного кордону.

10. Зміст пропозиції штабу прикордонного загону про введення посиленої охорони державного кордону та посиленого прикордонного контролю.

Тематика: Тактика та оперативне мистецтво ЗСУ

Компетентності:

Здатність розуміти зміст рішень та здійснювати планування застосування, визначати завдання підрозділів механізованої (танкової) бригади та способи їх виконання в різних видах бою та умовах обстановки.

Здатність організовувати та підтримувати взаємодію між підрозділами органу охорони державного кордону та підрозділами інших відомств.

Питання для підготовки:

1. Основні характерні риси сучасного загальновійськового бою та основні принципи його ведення.

2. Умови і основні способи ведення загальновійськового бою.

3. Відмінність бойового застосування доданих і підтримуючих підрозділів (сил і засобів).

4. Призначення артилерійських підрозділів.

5. Зміст та складові оцінювання обстановки командиром батальйону.

6. Похідний, передбойовий та бойовий порядок механізованого (танкового) батальйону.

7. Система управління та органу управління механізованого (танкового) батальйону.

8. Зміст роботи командира і штабу з підготовки бою (дій) послідовним методом.

9. Зміст роботи командира і штабу з підготовки бою (дій) паралельним методом.

10. Зміст організації взаємодії командиром батальйону.

III. Оцінювання відповіді вступника

Критерії оцінювання відповідей кандидатів на вступному іспиті розроблено на основі Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах (лист МОН України №1/9-119 від 26.02.2010 р.),

Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Оцінка за відповідь кандидата на окреме питання білету іспиту виставляється:

«відмінно» - якщо кандидат: показує повні, глибокі та системні знання матеріалу; системно, грамотно та логічно поєднує частини матеріалу; оцінює важливість матеріалу для вирішення стандартних та нестандартних практичних ситуацій; демонструє здатність до аналізу та творчості; повно і чітко відповідає на додаткові та уточнюючі питання;

«добре» - якщо кандидат: твердо знає програмний матеріал, і демонструє здатність його використання; структурує інформацію на компоненти, розуміє їх взаємозв'язки, розуміє причинно-наслідкові зв'язки; формує висновки; не допускає суттєвих неточностей у відповіді, відповідає на додаткові та уточнюючі питання;

«задовільно» - якщо кандидат має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його детально, не допускає грубих помилок у відповіді, потребує додаткових питань для з'ясування рівня засвоєння матеріалу;

«незадовільно» - якщо кандидат допускає грубі помилки у відповіді, не відповідає на питання співбесіди та додаткові питання. не знає чи не розуміє базового матеріалу, допустив грубі помилки, відповідає неправильно;

«неприйнятно» - якщо кандидат не орієнтується у сутності питання;

«дуже добре» та «достатньо» - проміжні значення оцінки.

Кожен член комісії оцінює знання кандидата за шкалою, приведеною у таблиці 1. Бал та оцінка за відповідь розраховується як середнє арифметичне оцінки членів комісії та середнє арифметичне за трьома питаннями.

Таблиця 1. Шкала оцінювання відповіді на питання.

Оцінка за розширеною шкалою	Опис	Еквівалент оцінки в 100 бальній системі	Еквівалент оцінки в 200 бальній системі
5	відмінно	90 і більше	190-200
4,5	дуже добре	80-89	160-189
4	добре	65-79	130-159
3,5	задовільно	55-64	110-129
3	достатньо	50-54	100-109
2	незадовільно	35-49	71-99
1	неприйнятно	1-34	1-70

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки за 200-бальною системою -100.

IV. Список рекомендованої літератури

4.1 Джерела для підготовки з тематики: ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНУ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
2. Закон України від 04 листопада 1996 року «Про державний кордон України».
3. Закон України від 03 квітня 2003 року «Про Державну прикордонну службу України».
4. Закон України від 16 травня 1995 року «Про виключну (морську) економічну зону України».
5. Закон України від 06 грудня 1991 року «Про оборону України».
6. Закон України від 16 березня 2000 року «Про правовий режим надзвичайного стану».
7. Закон України від 21 червня 2018 року «Про національну безпеку України».
8. Указ Президента України від 06 квітня 2011 року N 383/2011 «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України».
9. Указ Президента України від 14 березня 2016 року №92/2016 «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України».
10. Указ Президента України від 24 вересня 2015 року N 555/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 року №1147 «Про прикордонний режим».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 серпня 1999 року № 1199 «Про контрольовані прикордонні райони».
13. Кабінет міністрів України. Розпорядження від 24 липня 2019 р. № 687-р. Київ Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року.
14. Методичні рекомендації з організації оперативної підготовки а Державній прикордонній службі України.
15. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 12 січня 2016 року №6 «Про затвердження Положення про прикордонних представників України та їх апарат».
16. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 квітня 2018 року № 350 «Про порядок роботи органів управління Державної прикордонної служби України з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році або іншому періоді».
17. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 вересня 2015 року № 1075 «Про затвердження додаткових тимчасових режимних обмежень у контрольованих прикордонних районах».
18. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 26 грудня 2018 року № 971 «Про затвердження Положення про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України».
19. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 29 грудня 2009 року № 1040 «Про затвердження інструкції з організації

оперативно-службової діяльності відділів прикордонної служби Державної прикордонної служби України».

20. Регіональне управління Державної прикордонної служби України. Навчальний посібник. Хмельницький – 2015 рік.

21. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 09 жовтня 2018 № 90 «Про затвердження Плану реагування ДПСУ на надзвичайні ситуації».

22. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони, затверджена Указом Президента України від 14.03.2016 року № 92/2016.

23. Робота органу управління, керівництва підрозділу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки. Навчальний посібник. Хмельницький - 2009 рік.

24. Указ Президента України №392/2020. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України».

25. Практичні рекомендації планування дій органів і підрозділів охорони державного кордону при виникненні кризових ситуацій воєнного характеру. Київ – 2018 рік.

4.2 Джерела для підготовки з тематики: Діяльність штабів державної прикордонної служби України та Збройних сил України, управління повсякденною діяльністю.

1. Наказ Голови Державного комітету охорони кордону від 06 серпня 2001 року № 480 Інструкція зі служби штабів органів охорони державного кордону України (проект).

2. Наказ Державного комітету охорони кордону від 06 серпня 2001 року № 481 «Про затвердження Правил оформлення оперативно-службових документів».

3. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 12 серпня 2020 року № 81 «Про перелік основних керівних документів у Державній прикордонній службі України».

4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 квітня 2018 року № 350 «Про порядок роботи органів управління Державної прикордонної служби України з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році або іншому періоді».

5. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15 травня 2018 року № 396 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України».

6. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 19 липня 2019 року № 60 «Про затвердження порядку оформлення графічних оперативно-службових (бойових) документів в ДПС України».

7. Наказ Генерального Штабу Збройних сил України від 11 вересня 2020 року № 140 «Про затвердження тимчасового порядку оформлення оперативних (бойових) документів».

8. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 12 грудня 2019 року № 107 «Про підготовку особового складу Державної прикордонної служби України у 2020 році».

9. Статут внутрішньої служби Збройних Сил України.

10. Методичний посібник з організації служби військ у державній прикордонній службі України. (Введено в дію Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України від 20.12.2013 № Т\24-8489).

11. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 22 листопада 2019 року № 644аг «Про організацію служби військ у Державній прикордонній службі України у 2020 році».

12. Методики оперативно-тактичних розрахунків. Навчальний посібник. Хмельницький – 2004 рік.

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 55 «Про затвердження Типової інструкції з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади».

14. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 11 листопада 2020 року № 115 «Про затвердження Методичних рекомендацій з планування в Державній прикордонній службі України».

15. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 29 грудня 2009 року №1040 «Про затвердження Інструкції з організації оперативно – службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України».

16. Керівництво підготовкою персоналу органів охорони державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: видавництво НАДПСУ, 2008.

17. Методичні рекомендації щодо прийняття і здавання посади. – Вид. Оперативне управління Адміністрації ДПСУ, 2003 р.

4.3 Джерело для підготовки з тематики: тактика та оперативне мистецтво зсу

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II (батальйон, рота) : Наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 30.12.2016 №605 (зі змінами згідно наказу від 11.11.2017 №564). Київ : Видавництво ФОП Паливода А. В., 2018. – 368 с.

Голова предметної комісії

Анатолій МИСИК